

**KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH
SLUŽIEB OBCE TRENČIANSKE
BOHUSLAVICE 2019 – 2023**

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB 2019 – 2023

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE TRENČIANSKE BOHUSLAVICE 2019 – 2023	
Územné vymedzenie:	OBEC
Územný plán schválený:	ÁNO
Dátum schválenia KPSS:	
Verzia:	1.0
Publikovaný verejne:	ÁNO

OBSAH

Obsah	3
Príhovor starostky.....	4
Úvod	5
Sociálne služby, komunita, komunitné plánovanie	7
Ciele, zásady a princípy komunitného plánovania	9
Subjekty komunitného plánovania	10
Zadávatelia sociálnych služieb	10
Poskytovatelia sociálnych služieb	11
Užívatelia sociálnych služieb	11
Verejnosť a ďalšie organizácie	12
Legislatívne normy a strategické dokumenty	12
Kompetencie obce v oblasti poskytovania sociálnych služieb	14
Analytická časť	16
Analýza sociologických údajov	16
Obyvatelia, rodiny, deti a mládež	16
Seniori.....	24
Ťažko zdravotne postihnutí	25
Osoby ohrozené sociálnym vylúčením	26
Analýza súčasného stavu v oblasti poskytovania sociálnych služieb.....	29
Sociálne služby poskytované obcou	29
Neverejní poskytovatelia sociálnych služieb.....	30
SWOT analýza.....	30
Vyhodnotenie plnenia predchádzajúceho KPSS	32
Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu	32
Strategická časť.....	39
Východiská pre spracovanie strategickej časti	39
Vízia a strategické zámery obce	40
Financovanie strategických zámerov.....	41
Pracovná skupina	42
Aktualizácie komunitného plánu	42
Záver	44
Zdroje.....	45

PRÍHOVOR STAROSTKY

Vážení občania!

Prinášame Vám Komunitný plán sociálnych služieb obce Trenčianske Bohuslavice na roky 2019 – 2023, ktorý bol spracovaný v súlade so zákonom č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov. Dokument slúži ako nástroj strategického plánovania pre obec, ale má tiež informatívnu funkciu pre obyvateľov, poskytovateľov sociálnych služieb a investorov.

Našou snahou je zabezpečiť na území obce Trenčianske Bohuslavice širšiu škálu kvalitnejších, dostupnejších a adresnejších sociálnych služieb, pričom práve komunitný plán sociálnych služieb nám pomôže túto úlohu splniť efektívne.

Verím, že sa nám podarí úspešne zmobilizovať naše sily a zdroje a naplniť každý zo spoločne plánovaných zámerov. Všetkým účastníkom, ktorí sa podieľali na vypracovaní tohto dokumentu, úprimne ďakujem.

Darina Jurigová
Starostka obce Trenčianske Bohuslavice

ÚVOD

Komunitný plán sociálnych služieb obce Trenčianske Bohuslavice na roky 2019 – 2023 (ďalej aj ako „KPSS“ alebo „komunitný plán“) je strategický dokument, ktorý logicky nadväzuje na program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce (ďalej aj ako „program rozvoja“ alebo „PHSR“), pričom spomedzi troch oblastí – hospodárskej, sociálnej a environmentálnej, na ktoré sa PHSR zameriava, je komunitný plán orientovaný výhradne na sociálnu oblasť. Zatiaľ čo v PHSR je každá z oblastí špecifikovaná prostredníctvom základných informácií a súvislostí, komunitný plán rozpracováva detailnejšie existujúci stav a potreby týkajúce sa oblasti poskytovania sociálnych služieb. Vzhľadom na rozsah dokumentu PHSR, ktorý je limitovaný metódikou, nie je možné v tomto základnom strategickom dokumente obsiahnuť celú problematiku všetkých troch fokusovaných oblastí, preto je každá z nich ďalej rozpracovávaná v parciálnych dokumentoch, pričom pre sociálnu oblasť je jedným z takýchto dokumentov práve komunitný plán. Proces tvorby komunitného plánu ako aj jeho následné aktualizácie možno súhrnne označiť za komunitné plánovanie.

Komunitné plánovanie predstavuje jednu zo základných metód riadenia rozvojových procesov, vďaka ktorej je možné sociálne služby naplánovať tak, aby zodpovedali lokálnym špecifikám a potrebám konkrétnej skupiny občanov. Komunitné plánovanie možno chápať tiež ako otvorený proces zisťovania potrieb a zdrojov, resp. ako proces hľadania najlepších riešení v oblasti sociálnych služieb. Výsledkom komunitného plánovania je **komunitný plán**, ktorý opisuje súčasnú situáciu v oblasti poskytovania sociálnych služieb na jednej strane a pomyselný, ideálny stav na druhej strane, pričom tento ideálny stav vznikol ako výsledok konfrontácie neobmedzených potrieb s obmedzenými možnosťami.

Povinnosť obce mať vypracovaný komunitný plán vychádza zo **Zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov**. Okrem toho dokument vychádza z viacerých legislatívnych noriem, strategických dokumentov a nariadení, ktorých zoznam uvádzame v časti venovanej východiskám KPSS a tiež v zozname zdrojov na konci dokumentu. Komunitný plán obce Trenčianske Bohuslavice na roky 2019 – 2023 bol vypracovaný za výraznej pomoci predstaviteľov a obyvateľov obce ako aj odborníkov a organizácií pôsobiacich v obci. Vďaka spolupráci viacerých strán je komunitný plán verným odrazom skutočnosti umožňujúcim samospráve lepšiu orientáciu v potrebách obyvateľov, čo prispeje k ich rýchlejšiemu a efektívnejšiemu napĺňaniu.

Predkladaný komunitný plán pozostáva z troch hlavných častí. V rámci **teoretickej časti** je špecifikovaná podstata sociálnych služieb a komunitného plánovania, sú tu uvedené základné črty ako aj subjekty komunitného plánovania a tiež legislatívne normy a strategické dokumenty, z ktorých plán vychádza. V **analytickej časti** je uvedený rozbor súčasného stavu oblasti sociálnych služieb – sú tu definované silné a slabé stránky ako aj príležitosti a riziká, ktoré sú charakteristické pre súčasnú, východiskovú situáciu. V **strategickej časti** je definovaná vízia obce a sú tu navrhnuté konkrétne opatrenia na jej dosiahnutie ako aj časový harmonogram a rozpočet potrebný na realizáciu navrhnutých opatrení. V prípade, že sa samospráva bude držať cieľov, postupov a termínov zvolených v komunitnom pláne, existuje vysoký predpoklad **rastu kvality, rozšírenia portfólia a zvýšenia adresnosti** sociálnych služieb v obci Trenčianske Bohuslavice.

SOCIÁLNE SLUŽBY, KOMUNITA, KOMUNITNÉ PLÁNOVANIE

Sociálne služby možno charakterizovať ako súhrn širokého spektra činností, prostredníctvom ktorých je poskytovaná pomoc ľuďom nachádzajúcim sa v nepriaznivej sociálnej situácii, ak si sami nedokážu zabezpečiť základné životné potreby alebo potrebujú pomoc z iných vážnych dôvodov. Podstatou sociálnych služieb je zabezpečiť osobám určitý životný štandard, ale aj zmiernovať rozdiely v príjmoch či v sociálnom postavení.

Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov definuje **podľa druhu** sociálnej služby nasledujúce sociálne služby, ktoré je možné poskytovať a prijímať na území Slovenska:

- A. sociálne služby krízovej intervencie, ktorými sú:
 - 1. terénna sociálna služba krízovej intervencie,
 - 2. poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach, ktorými sú:
 - 2.1. nízkoprahové denné centrum,
 - 2.2. integračné centrum,
 - 2.3. komunitné centrum,
 - 2.4. nocľaháreň,
 - 2.5. útulok,
 - 2.6. domov na polceste,
 - 2.7. zariadenie núdzového bývania,
 - 3. nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu,
- B. sociálne služby na podporu rodiny s deťmi, ktorými sú:
 - 1. pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa,
 - 2. pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa v Zariadení dočasnej starostlivosti o deti,
 - 3. služba na podporu zosúlad'ovania rodinného života a pracovného života,
 - 4. služba na podporu zosúlad'ovania rodinného života a pracovného života v Zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa,
 - 5. služba včasnej intervencie,
- C. sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku, ktorými sú
 - 1. poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a pre fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek, ktorými sú:
 - 1.1. zariadenie podporovaného bývania,
 - 1.2. zariadenie pre seniorov,

- 1.3. zariadenie opatrovateľskej služby,
- 1.4. rehabilitačné stredisko,
- 1.5. domov sociálnych služieb,
- 1.6. špecializované zariadenie,
- 1.7. denný stacionár,
2. domáca opatrovateľská služba (ďalej len „opatrovateľská služba“),
3. prepravná služba,
4. sprievodcovská služba a predčitateľská služba,
5. tlmočnická služba,
6. sprostredkovanie tlmočnickej služby,
7. sprostredkovanie osobnej asistencie,
8. požičiavanie pomôcok,
- D. sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií, ktorými sú
 1. monitorovanie a signalizácia potreby pomoci,
 2. krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií,
- E. podporné služby, ktorými sú
 1. odľahčovacia služba,
 2. pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností,
 3. poskytovanie sociálnej služby v dennom centre,
 4. podpora samostatného bývania,
 5. poskytovanie sociálnej služby v jedálni,
 6. poskytovanie sociálnej služby v práci,
 7. poskytovanie sociálnej služby v stredisku osobnej hygieny.

Vyššie uvedené sociálne služby možno účelne a vhodne spájať.

Z hľadiska formy poskytovania rozlišuje zákon o sociálnych službách sociálne služby ambulantné, terénne a pobytové. **Ambulantná** forma sa poskytuje fyzickej osobe, ktorá dochádza, je sprevádzaná alebo je dopravovaná do miesta sociálnej služby. **Terénna** forma sa poskytuje fyzickej osobe v jej prirodzenom sociálnom prostredí alebo v jej domácom prostredí, prípadne prostredníctvom terénnych programov. **Pobytová** forma sa poskytuje, ak súčasťou sociálnej služby je ubytovanie. Pobytová sociálna služba sa poskytuje ako celoročná sociálna služba alebo týždenná sociálna služba.

Pre objasnenie podstaty komunitného plánovania sociálnych služieb je potrebné charakterizovať pojem **komunita**. Ide o skupinu osôb, pre ktorú je príznačný určitý znak alebo súbor znakov, pričom tieto sú vo všeobecnosti vnímané ako typické. Obec sa považuje za základnú občiansku komunitu. Osoby žijúce na území jednej obce majú spoločné bydlisko, využívajú tú istú infraštruktúru a do istej miery majú aj príbuzné potreby. Samospráva v záujme občanov vstupuje do kontaktu so štátom, a tak vzniká

spleť vzťahov: samospráva – štát, samospráva – občan, štát – občan, pričom jasne definované vzťahy medzi týmito subjektmi môžu byť výrazne dynamizujúcim prvkom rozvoja celého systému sociálnej starostlivosti. Vo vzťahu štát – samospráva bola obciam udelená povinnosť mať vypracovaný **komunitný plán** sociálnych služieb ako základný nástroj komunitného plánovania.

Komunitné plánovanie poskytuje odpoveď na otázku, aké sociálne služby a v akom rozsahu je potrebné vytvoriť na určitom území, ako by tieto služby mali byť rozmiestnené a aké personálne, materiálne a finančné zdroje sú na to k dispozícii. Uvažovanie nad týmito súvislosťami je významné z hľadiska uspokojovania súčasných, ale aj prognózovania budúcich sociálnych potrieb, zvyšovania kvality života obyvateľov či prognózovania tvorby pracovných miest. S ohľadom na dynamické, neustále sa meniace prostredie je náročné naplánovať niektoré procesy a s nimi súvisiace finančné náklady presne, avšak podstatou komunitného plánovania je ich aspoň odhadnúť, pretože inak by bolo konanie samosprávy v tejto oblasti nekoordinované a neefektívne. V kontraste s uvedeným je snaha o poskytovanie:

- ✓ väčšieho množstva sociálnych služieb,
- ✓ širšej škály sociálnych služieb,
- ✓ kvalitnejších sociálnych služieb,
- ✓ sociálnych služieb, ktoré budú bližšie k občanom,

a práve takto fungujúci systém zabezpečí komunitné plánovanie a konanie samosprávy v súlade s ním.

Ciele, zásady a princípy komunitného plánovania

Komunitné plánovanie má svoje opodstatnenie z viacerých dôvodov. Predovšetkým, umožňuje samospráve riadiť procesy v sociálnej oblasti efektívne. Tento benefit je však iba parciálny. Konečným **cieľom** komunitného plánovania je:

- ✓ posilňovať sociálnu súdržnosť obyvateľov,
- ✓ predchádzať sociálnemu vylúčeniu a sociálnej izolácii ohrozených jednotlivcov a skupín,
- ✓ opäť začleniť do komunity tých, ktorí stoja na jej okraji a v niektorých prípadoch vyvolávajú strach a neistotu, či dokonca predstavujú hrozbu pre iných obyvateľov.

Aby komunitné plánovanie nebolo samoúčelné a bolo využiteľné v reálnom živote a prinášalo očakávané pozitívne efekty, mali by byť pri vypracovaní komunitného plánu dodržané tieto **zásady**:

- ✓ potreby a rozvojové priority v oblasti sociálnych služieb musia byť stanovené obyvateľmi, ktorí žijú v danej lokalite a ktorých sa plánovanie týka;
- ✓ všetky plánované a realizované procesy sú vzájomne previazané, korešpondujú, podporujú sa a vzájomne sa nevyklučujú;
- ✓ zvyšovanie kvality sociálnych služieb musí byť považované za dôležité a žiaduce a musí byť významnou súčasťou miestnej politiky;
- ✓ rozvoj oblasti sociálnych služieb je založený na presvedčení o jedinečnosti, hodnote a dôstojnosti každého užívateľa sociálnych služieb.

Komunitné plánovanie je založené na nasledujúcich **princípoch**:

- ✓ **Partnerstvo** – komunitný plán má byť výsledkom spolupráce viacerých účastníkov – zadávateľov, poskytovateľov aj užívateľov sociálnych služieb, verejnosti aj ďalších subjektov. Každý účastník má zásluhu na výslednej podobe plánu, názory všetkých účastníkov majú rovnakú váhu, všetkým účastníkom má byť poskytnutý rovnaký priestor.
- ✓ **Informovanosť** – účastníci podieľajúci sa na vypracovaní komunitného plánu medzi sebou komunikujú a vzájomne sa informujú. Spolupráca má byť transparentná, zrozumiteľná, žiadny účastník nesmie byť komunikačne znevýhodnený. Len úzka spolupráca a kvalitná komunikácia môže viesť k vytvoreniu požadovanej ponuky sociálnych služieb.
- ✓ **Inovativnosť** – dynamické prostredie, nové situácie a obmedzené zdroje si vyžadujú hľadanie stále nových prístupov a riešení, ktoré budú môcť byť účinné a efektívne aj tam, kde zastarané riešenia už neplnia svoju funkciu.
- ✓ **Kompromis** – komunitný plán by nemal byť príliš ambiciózny, mal by vychádzať z reálnych potrieb, avšak s ohľadom na dostupné zdroje. Definovanie zoznamu atraktívnych, avšak nereálnych cieľov, nepovedie k rozvoju, ale ku stagnácii a frustrácii z neschopnosti zmeniť stav k lepšiemu. Naopak, správne definované ciele je možné dosiahnuť aj s obmedzenými zdrojmi.

Subjekty komunitného plánovania

Z princípu partnerstva vychádza potreba spolupráce viacerých subjektov. Základnými subjektmi komunitného plánovania sú zadávatelia, poskytovatelia a prijímatelia sociálnych služieb, okrem nich však do procesu komunitného plánovania vstupujú tiež verejnosť a ďalšie organizácie.

Zadávatelia sociálnych služieb

Zadávateľmi sociálnych služieb sú subjekty, ktorým zákon ukladá úlohu zabezpečiť sociálne služby na území, ktoré spravujú – v podmienkach Slovenska ide

o obce, mestá, mestské časti. Ich činnosť je dopĺňaná činnosťou príslušných samosprávnych krajov. Obec/mesto/mestská časť na základe vlastnej alebo cudzej iniciatívy rozhoduje o:

- ✓ potrebe zrealizovať komunitné plánovanie,
- ✓ subjekte, ktorý zabezpečí komunitné plánovanie (obec, poverená organizácia),
- ✓ zastupovaní poslancov v procese komunitného plánovania,
- ✓ finančnom zabezpečení komunitného plánovania,
- ✓ termíne predloženia komunitného plánu zastupiteľstvu na schválenie.

Zadávatel' služby od začiatku komunitného plánovania zverejňuje zrozumiteľnou a dostupnou formou všetky podstatné informácie o procese a výsledkoch plánovania.

Poskytovatelia sociálnych služieb

Poskytovateľom sociálnych služieb môže byť fyzická osoba, podnikateľský subjekt, súkromná nezisková organizácia, organizácia zriadená obcou, organizácia zriadená samosprávnym krajom, organizácia zriadená štátom. Všetky tieto subjekty majú v procese komunitného plánovania rovnaké postavenie, ich ciele a zámery majú rovnakú váhu. Zapojením sa do komunitného plánovania získavajú poskytovatelia možnosť presadzovať vlastné názory, nadobúdať nové informácie, vytvárať partnerstvá, a tak sa podieľať na tvorbe a výslednej podobe systému. Za ideálnych podmienok by do komunitného plánovania mali byť zapojení poskytovatelia reprezentujúci každú z nasledujúcich kategórií sociálnych služieb:

- ✓ poradenské a podporné služby rodine a jednotlivcom,
- ✓ služby krízovej intervencie,
- ✓ služby dlhodobej sociálnej, príp. kombinovanej sociálnej a zdravotnej starostlivosti.

Taktiež je potrebné prizvať do procesu plánovania poskytovateľov, ktorí realizujú nové aktivity alebo overujú nové metódy, avšak v súčasnosti nie sú zaradení do zákonom definovaného systému sociálnych služieb. Spolupôsobením všetkých poskytovateľov má byť taký systém sociálnych služieb, ktorý udrží obyvateľov na určitom území, pričom ich potreby budú uspokojené.

Užívatelia sociálnych služieb

Užívateľom sociálnych služieb je každá osoba, ktorej sú sociálne služby poskytované. Práva klientov užívajúcich sociálne služby upravuje § 6 zákona o sociálnych službách. Základnými skupinami, pre ktoré by sa mali sociálne služby plánovať, sú:

- ✓ seniori (osoby staršie ako 65 rokov),
- ✓ rodiny s deťmi a mládež
- ✓ občania so zdravotným postihnutím,
- ✓ občania odkázaní na osobitnú pomoc (osoby bez domova, závislí od návykových látok, osoby so sklonsmi k násiliu, osoby po výkone trestu, jednotlivci nevládajúci svoj život a pod.).

Zapojením týchto skupín do komunitného plánovania získa samospráva cenné informácie o ich potrebách, na základe čoho bude môcť vybudovať adekvátnu sieť sociálnych služieb uspokojujúcu aj špecifické sociálne potreby.

Verejnosť a ďalšie organizácie

Verejnosť má byť priebežne oboznamovaná so zámermi, výsledkami a cieľmi komunitného plánovania, čo zabezpečí samospráva vhodne zvolenou informačnou stratégiou. Pri príprave komunitného plánu sú oslovené a vyzvané k spolupráci aj ďalšie organizácie, záujmové skupiny, občianske iniciatívy, etnické skupiny a iné subjekty, ktorých sa komunitné plánovanie týka. Pritom platí, že čím rôznorodejšie spektrum subjektov sa do komunitného plánovania zapojí, tým kvalitnejší je výstup z tohto procesu.

Legislatívne normy a strategické dokumenty

Základnú právnu normu v oblasti poskytovania sociálnych služieb predstavuje zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, ktorý stanovuje právny rámec poskytovania sociálnych služieb, financovania sociálnych služieb a dohľadu nad poskytovaním sociálnych služieb.

Tento zákon ďalej dopĺňajú:

- ✓ zákon Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov,
- ✓ zákon č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- ✓ zákon č. 601/2003 o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- ✓ zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- ✓ zákon č. 305/2005 Zb. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,

- ✓ zákon č. 600/2003 o prídavku na dieťa a o zmene a doplnení zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov,
- ✓ ďalšie zákony.

Okrem legislatívnych noriem tvoria podklad pre spracovanie komunitného plánu aj viaceré **strategické a plánovacie dokumenty**:

Miestne dokumenty:

- ✓ Štatút obce Trenčianske Bohuslavice,
- ✓ Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Trenčianske Bohuslavice na roky 2016 – 2022.
- ✓ Všeobecne záväzné nariadenie obce č. 1/2011 o poskytovaní sociálnych služieb a o spôsobe určenia a výške úhrady za sociálne služby na území obce v znení dodatku č. 1

Regionálne dokumenty:

- ✓ Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trenčianskeho samosprávneho kraja na roky 2013 – 2023.

Národné dokumenty:

- ✓ Stratégia deinštitucionalizácie sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti v SR,
- ✓ Národný program aktívneho starnutia na roky 2014 – 2020,
- ✓ Národný program reforiem – SR 2015 (zriadenie zariadení starostlivosti o deti, zamestnávanie žien, zamestnanosť a sociálna inklúzia, zlepšenie kvality a dostupnosť sociálnych služieb diverzifikáciou financovania poskytovateľov sociálnych služieb a jednoznačnejším vymedzením kompetencií zodpovedných subjektov),
- ✓ Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2014 – 2020,
- ✓ Národný akčný plán pre elimináciu a prevenciu násilia na ženách na roky 2014 – 2019,
- ✓ Národná stratégia na ochranu detí pred násilím,
- ✓ Národná stratégia zamestnanosti do roku 2020,
- ✓ Národný akčný plán prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť v systéme sociálnych služieb na roky 2016 – 2020,
- ✓ Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 – 2020.

Dokumenty EÚ:

- ✓ Európa 2020,
- ✓ Amsterdamská zmluva – hlava IX, články 136 – 145. Amsterdamská zmluva posilňuje základné princípy ako sú ľudské práva a sociálne práva,
- ✓ Lisabonská zmluva – program radikálnej obnovy EÚ v ekonomickej a sociálnej oblasti,
- ✓ Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd,
- ✓ Dohovor o právach dieťaťa,
- ✓ Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím,
- ✓ Európska sociálna charta.

Aj keď sú viaceré uvádzané dokumenty vypracované na obdobie do roku 2020, v čase spracovania tohto komunitného plánu sú platné a predpokladá sa, že nadväzujúce dokumenty pre nasledujúce obdobie budú pokračovať v myšlienkach a cieľoch súčasných dokumentov.

Kompetencie obce v oblasti poskytovania sociálnych služieb

Obec v rozsahu svojej pôsobnosti zabezpečuje dostupnosť sociálnej služby pre fyzickú osobu, ktorá je odkázaná na sociálnu službu, a právo výberu sociálnej služby za podmienok ustanovených zákonom o sociálnych službách. Obec v rozsahu svojej pôsobnosti fyzickej osobe, ktorá žiada o zabezpečenie poskytovania sociálnej služby a na základe výberu poskytovateľa sociálnej služby touto fyzickou osobou:

- poskytne sociálnu službu, ak je zapísaná do registra poskytovateľov sociálnych služieb alebo
- zabezpečí poskytovanie sociálnej služby u poskytovateľa sociálnej služby zapísaného do registra.

Obec v rozsahu svojej pôsobnosti poskytne alebo zabezpečí poskytovanie sociálnej služby fyzickej osobe bezodkladne, ak je jej život alebo zdravie vážne ohrozené, ak fyzická osoba nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb, alebo ak fyzická osoba odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby skončila pobyt v zariadení a nemá zabezpečené podmienky na bývanie v prirodzenom rodinnom prostredí.

Obec zabezpečí poskytovanie sociálnej služby podľa zákona o sociálnych službách tak, že preukázateľným spôsobom požiada budúceho poskytovateľa sociálnej služby o poskytovanie tejto sociálnej služby. To sa nevzťahuje na obec, ak zabezpečuje poskytovanie sociálnej služby prostredníctvom právnickej osoby, ktorú zriadila alebo založila na tento účel.

V nadväznosti na novelu zákona o sociálnych službách, ktorého väčšina ustanovení nadobudla účinnosť 1. januára 2018, vydáva obec poskytovateľom sociálnych služieb poskytovaných v nocľahárni, zariadení pre seniorov, zariadení opatrovateľskej služby a dennom stacionári na ich žiadosť bezplatne písomné vyjadrenie o súlade predloženej žiadosti o poskytnutie finančného príspevku z rozpočtu Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR s KPSS obce. Ak je žiadateľom o poskytnutie finančného príspevku obec, písomné vyjadrenie vydá obec z vlastného podnetu.

Podľa § 110ah ods. 3 zákona o sociálnych službách sa považuje podmienka súladu žiadosti o poskytnutie predmetného finančného príspevku na rozpočtový rok 2019 s KPSS príslušnej obce za splnenú.

ANALYTICKÁ ČASŤ

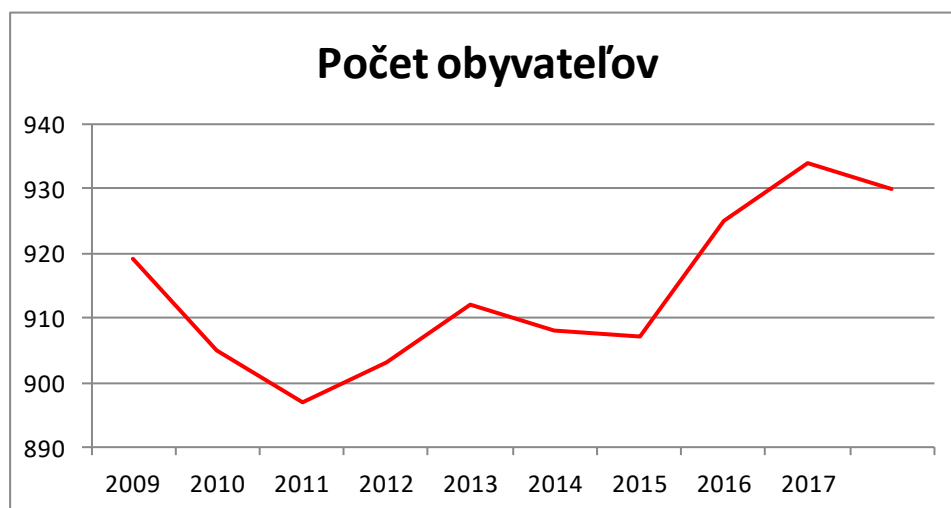
Analýza sociologických údajov

Významnou súčasťou analytickej časti komunitného plánu ako nástroja strategického riadenia oblasti sociálnych služieb je socio-demografická analýza, ktorá charakterizuje obyvateľstvo žijúce na určitom území na základe rôznorodých kritérií. Bližšie poznanie charakteristík obyvateľstva umožní samospráve lepšie spoznať prostredie, v ktorom sa komunitné plánovanie odohráva a od ktorého sa odvíja. V rámci tejto podkapitoly teda bližšie špecifikujeme základné cieľové skupiny sociálnych služieb, na čo v nasledujúcej podkapitole nadviažeme konkrétnymi sociálnymi službami, ktoré obec svojim obyvateľom v súčasnosti poskytuje.

Obyvatelia, rodiny, deti a mládež

Obec Trenčianske Bohuslavice je súčasťou okresu Nové Mesto nad Váhom, Trenčianskeho samosprávneho kraja. Má **930 obyvateľov** (údaj ŠÚ SR k 31. 12. 2018) a jej celková rozloha je **6,4 km²**. Na 1 km² tak pripadá cca 145 obyvateľov.

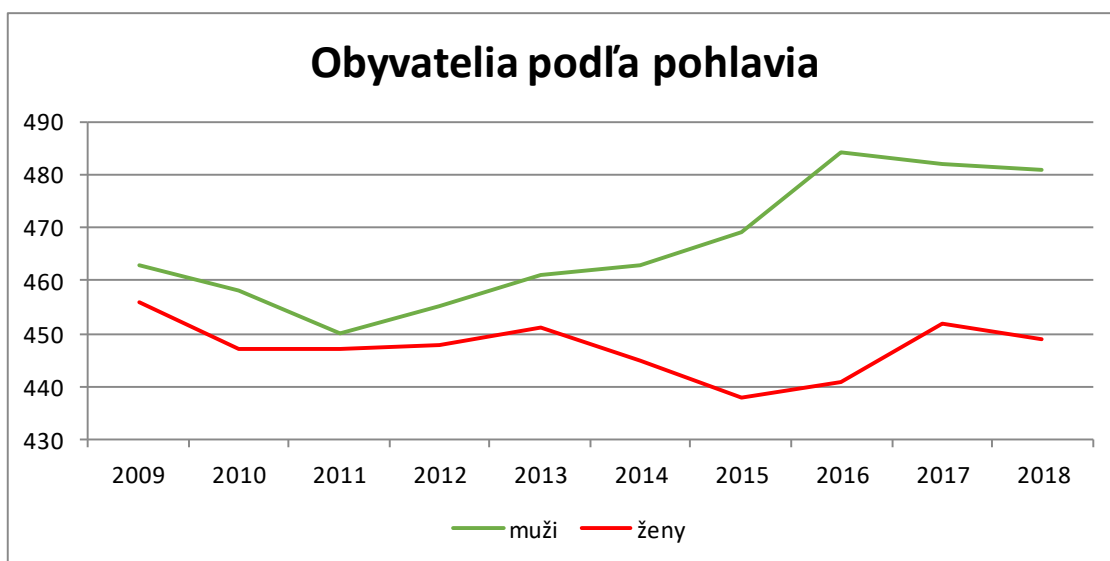
Podľa posledného Sčítania obyvateľov, domov a bytov z roku 2011 sa na území obce Trenčianske Bohuslavice nachádza **246 domov** (z toho 207 obývaných) a **331 bytov** (z toho 287 obývaných). Počet obyvateľov obce má podľa Štatistického úradu SR v posledných rokoch rastúcu tendenciu, iba v poslednom roku sa medziročne mierne znížil. V poslednom desaťročí počet obyvateľov kulminuje okolo hodnoty 915.

Graf č. 1 Vývoj počtu obyvateľov obce Trenčianske Bohuslavice v rokoch 2009 – 2018. Zdroj: ŠÚ SR.

Počas sledovaného obdobia môžeme v obci pozorovať **väčší podiel mužov** ako žien, pričom podiel mužov sa v posledných rokoch medziročne dokonca zväčšuje. Tento jav nie je bežný v podmienkach Slovenska, väčšina samospráv vykazuje väčší

počet žien ako mužov. Podiel žien v roku 2018 dosiahol 48,28 % z celkového počtu obyvateľov.

Graf č. 2 Obyvateľstvo podľa pohlavia v obci Trenčianske Bohuslavice, 2009 – 2018. Zdroj: ŠÚ SR.

Ďalšími významnými charakteristikami, ktoré by v procese plánovania komunitných sociálnych služieb nemali zostať nepovšimnuté, sú prirodzený pohyb, mechanický pohyb a celkový pohyb obyvateľstva. Zatiaľ čo **prirodzený prírastok/úbytok** nás informuje o rozdieli medzi počtom živonarodených a počtom zomrelých na určitom území, **mechanický prírastok/úbytok** zachytáva rozdiel medzi počtom prisťahovaných osôb na určité územie a počtom vystáňovaných osôb z toho istého územia. **Celkový prírastok/úbytok** je následne súhrnom (súčtom) prirodzeného a mechanického prírastku/úbytku a zachytáva celkový pohyb obyvateľstva v rámci určitého územia. Na tomto mieste je dôležité poznamenať, že **sa sleduje trvalý pobyt osôb**, t. j. osoby s trvalým pobytom mimo obce, avšak bývajúce v obci, do štatistík nevstupujú.

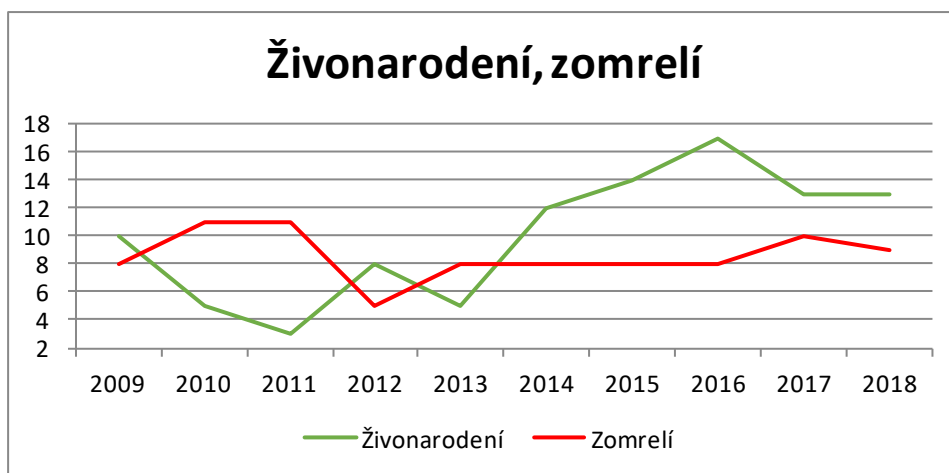
V snahe o **dosahovanie, resp. zvyšovanie prirodzeného prírastku** môže byť obci nápomocná:

- ✓ **nepriama podpora miery pôrodnosti**, napr. prostredníctvom podpory bývania pre mladé rodiny, podpory a rozširovania voľnočasových aktivít pre deti a mládež, rozširovania kapacít zariadení pre deti v predškolskom veku a rozširovania kapacít školských zariadení a pod.,
- ✓ **pôsobenie na znížovanie miery úmrtnosti**, napr. informačnými kampaňami propagujúcimi zdravý životný štýl, podporou kvalitných sociálnych zariadení s vyškoleným personálom a podporou možností trávenia voľného času seniorov tak, aby viedli aktívny, spokojný a pestrý život.

Dosahovanie, resp. zvyšovanie mechanického prírastku už zahŕňa podstatne viac aktivít, a to nielen v sociálnej, ale aj hospodárskej a environmentálnej oblasti. Záujemcovia o bývanie v určitej lokalite zvažujú široké spektrum faktorov – od občianskej vybavenosti, cez kvalitu a dostupnosť technickej infraštruktúry či možnosti sociálneho využitia až po dostupnosť zelene na danom území.

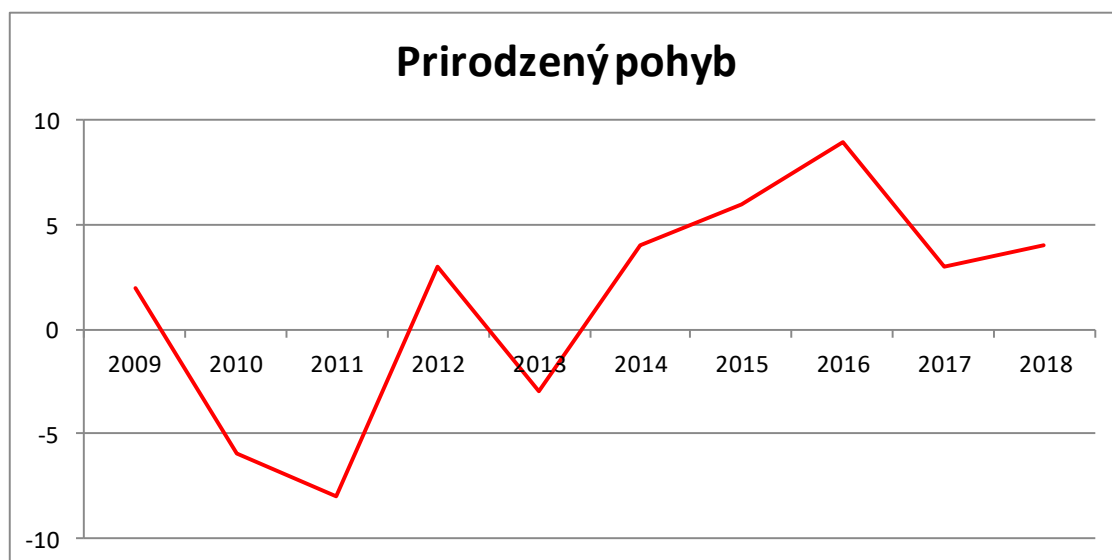
Aj keď vzhľadom na vyššie uvedené sa môžu prirodzený a mechanický prírastok javiť ako dva separátne ukazovatele, v skutočnosti sa môžu, ale nemusia vzájomne ovplyvňovať. Napríklad, ak na určitom území existuje dobre rozvinutá infraštruktúra pre mladé rodiny s deťmi, existuje predpoklad, že mladí ľudia sa na toto územie budú sťahovať s cieľom založiť si rodinu, čo sa prejaví na mechanickom, ale aj prirodzenom prírastku. Podobne, ak na určitom území existuje dobre rozvinutá infraštruktúra pre seniorov, môže toto územie lákať seniorov z iných miest a obcí, aby sa prisťahovali, čo sa môže prejsť na miere úmrtnosti.

V druhej polovici sledovaného obdobia sa v obci Trenčianske Bohuslavice každoročne narodilo viac detí ako medzi rokmi 2009 a 2013. **Počet živonarodených** mal v sledovanom období rastúcu aj klesajúcu tendenciu, avšak celkovo rastie. Najviac detí sa narodilo v roku 2016 (17 detí), najmenej v roku 2011 (3 deti). **Počet zomrelých** je v sledovanom období relatívne stabilný a drží sa okolo priemeru 8,6 zomrelých ročne.

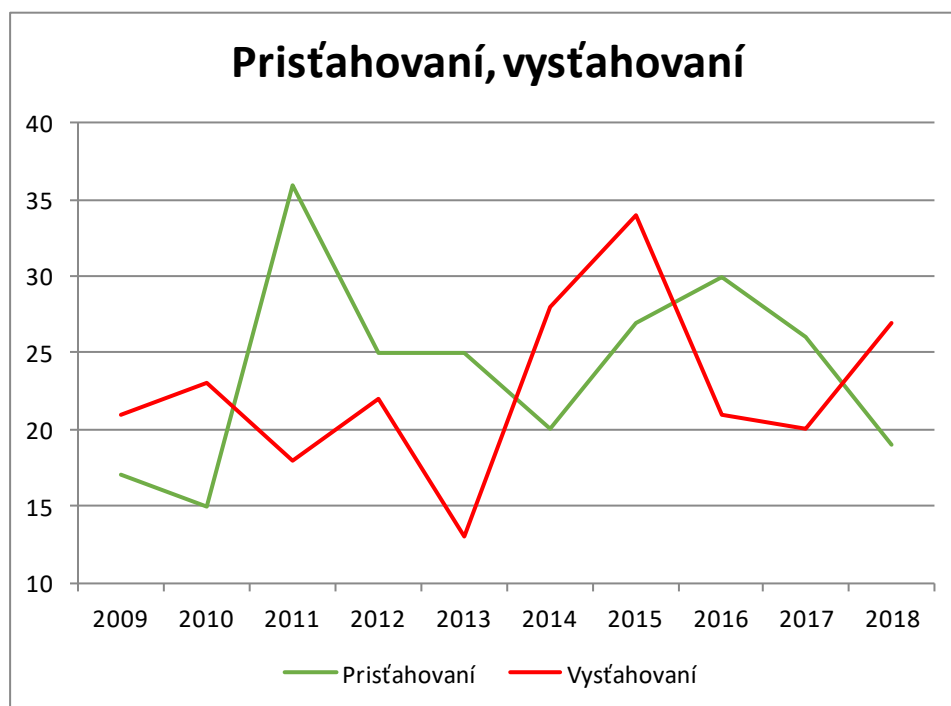
Graf č. 3 Vývoj počtu živonarodených a zomrelých v obci Trenčianske Bohuslavice, 2009 – 2018. Zdroj: ŠÚ SR.

Sčítaním počtu živonarodených a počtu zomrelých osôb na určitom území získavame hodnoty prirodzeného prírastku, resp. úbytku obyvateľstva. V obci Trenčianske Bohuslavice môžeme od roku 2014 pozorovať **prirodzený prírastok**. Najväčší rozdiel medzi počtom živonarodených a zomrelých zaznamenala obec v roku 2016 (rozdiel 9 osôb). Preklopenie prirodzeného úbytku do roku 2013 do prirodzeného prírastku v posledných rokoch môže byť dôsledkom pozitívneho vývoja v oblasti rodinnej politiky (napr. podpora bývania, podpora mladých rodín s deťmi, vytváranie priestoru pre voľnočasové aktivity detí a rodín a pod.).

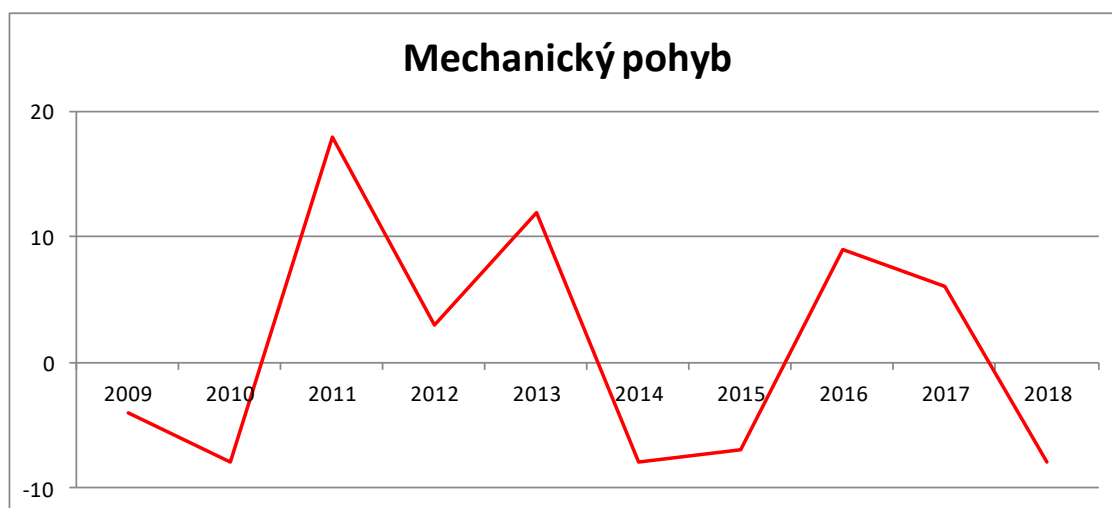
Graf č. 4 Prirodzený pohyb v obci Trenčianske Bohuslavice v rokoch 2009 – 2018. Zdroj: ŠÚSR

Počet prisťahovaných osôb na trvalý pobyt a **počet vystáňovaných osôb** z trvalého pobytu mal v sledovanom období rastúcu aj klesajúcu tendenciu. Do obce sa každoročne prisťahovalo v priemere 24 osôb a vystáňovalo sa každoročne v priemere 22,7 osôb. Vzťah medzi počtom prisťahovaných a vystáňovaných osôb vypovedá o celkovej atraktivite prostredia naprieč všetkými oblasťami – nielen sociálnou, ale aj hospodárskou a environmentálnou. Najviac osôb sa na trvalý pobyt v obci prihlásilo v roku 2011 (36 osôb), naopak, najviac osôb sa z trvalého pobytu odhlásilo v roku 2013 (13 osôb).

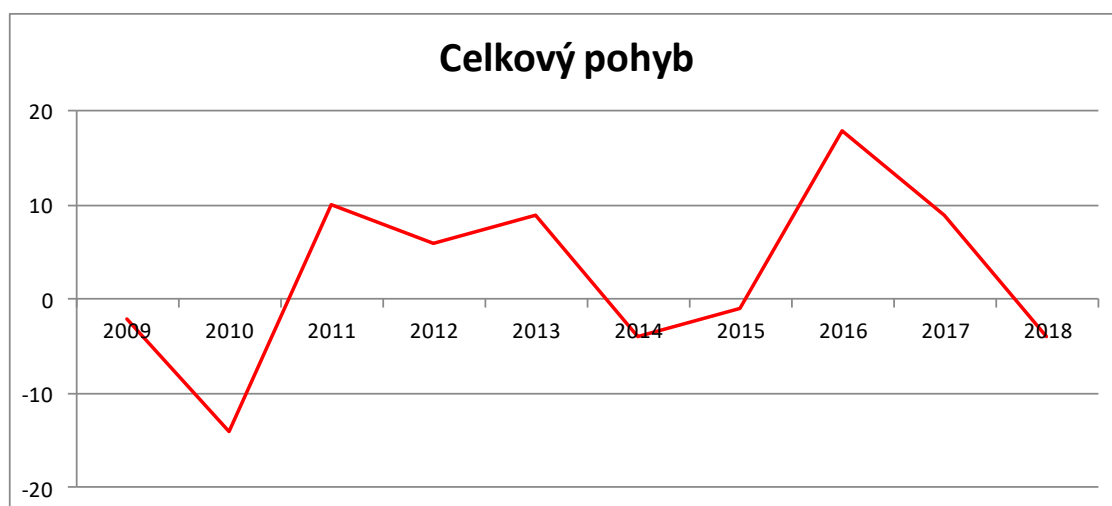
Graf č. 5 Vývoj počtu prisťahovaných a vystáňovaných v obci, 2009 – 2018. Zdroj: ŠÚ SR.

Sčítaním počtu osôb prísťahovaných na trvalý pobyt a počtu osôb vystťahovaných z trvalého pobytu získavame hodnoty **mechanického prírastku/úbytku**. V sledovanom období môžeme v 5 rokoch pozorovať mechanický prírastok, avšak rovnako v 5 rokoch mechanický úbytok obyvateľstva. Najväčší mechanický prírastok obec zaznamenala v roku 2011, najväčší mechanický úbytok v rokoch 2010 a 2014.

Graf č. 6 Mechanický pohyb v obci Trenčianske Bohuslavice v rokoch 2009 – 2018. Zdroj: ŠÚSR

Prirodzený prírastok/úbytok a mechanický prírastok/úbytok sa prejavujú v **celkovom salde obyvateľstva**. V sledovanom období môžeme v 5 rokoch pozorovať celkový prírastok, ale taktiež v 5 rokoch celkový úbytok obyvateľstva. Celkový úbytok nedosahuje tak vysoké hodnoty ako celkový prírastok, preto je možné, že z dlhodobého hľadiska sa situácia do budúcnosti vyvinie v prospech celkového prírastku.

Graf č. 7 Vývoj celkového pohybu obyvateľstva v obci Trenčianske Bohuslavice, 2009 – 2018. Zdroj: ŠÚ SR.

Komunitné plánovanie sa na obyvateľov dotknutého územia nepozera iba cez čísla, ale sleduje aj kvalitatívnu stránku, t. j. napr. vekovú štruktúru obyvateľstva, sociálne zázemie osôb, vzdelanostnú úroveň a pod. Na tieto charakteristiky sa pozrieme v nasledujúcich textoch.

Z hľadiska **vzdelanostnej štruktúry** majú podľa Sčítania obyvateľov, domov a bytov z roku 2011 najväčší podiel na celkovom počte obyvateľov obce Trenčianske Bohuslavice **osoby s úplným stredným odborným vzdelaním s maturitou** (26,14 % obyvateľov). Ďalej je početná skupina obyvateľov s **učňovským vzdelaním bez maturity** (16,91 % obyvateľov) a so **základným vzdelaním** (13,90 % obyvateľov). **Vysokoškolské vzdelanie** má 8,23 % obyvateľov obce, **bez vzdelania** je 10,79 % obyvateľov. Na margo tejto skupiny je žiaduce dodať, že pozostáva predovšetkým z detí, ktoré ešte nezačali navštevovať alebo ešte nemajú ukončené základné vzdelanie. Vzdelanostnú skladbu obyvateľstva obce Trenčianske Bohuslavice podrobnejšie zachytáva nasledujúca tabuľka.

Dosiahnuté vzdelanie	Počet	Podiel (%)
Bez vzdelania	97	10,79
Základné vzdelanie	125	13,90
Učňovské vzdelanie bez maturity	152	16,91
Stredné odborné vzdelanie bez maturity	107	11,90
Úplné stredné učňovské vzdelanie s maturitou	40	4,45
Úplné stredné odborné vzdelanie s maturitou	235	26,14
Úplné stredné všeobecné vzdelanie s maturitou	36	4,00
Vyššie odborné vzdelanie	10	1,11
Vysokoškolské vzdelanie bakalárske	21	2,34
Vysokoškolské vzdelanie magisterské, inžinierske, doktorské	50	5,56
Vysokoškolské vzdelanie doktorandské	3	0,33
Nezistené	23	2,56

Tab. č. 1 *Dosiahnuté vzdelanie obyvateľov obce Trenčianske Bohuslavice. Zdroj: SODB 2011.*

Významnou charakteristikou z hľadiska plánovania sociálnych služieb je **ekonomická aktivita obyvateľstva**. Pre sociálny systém v podmienkach Slovenskej republiky je príznačný trend, kedy čoraz menší počet ekonomicky aktívnych osôb vytvára hodnoty pre čoraz väčší počet ekonomicky neaktívneho obyvateľstva. Takáto situácia má negatívny dopad na verejné financie a v konečnom dôsledku sa odzrkadľuje na kvalite života všetkých obyvateľov.

V obci Trenčianske Bohuslavice malo v čase posledného Sčítania obyvateľov, domov a bytov v r. 2011 trvalý pobyt **502 ekonomicky aktívnych osôb, čo predstavuje 55,84 % obyvateľstva obce**. Ekonomicky neaktívnych bolo 40,60 %

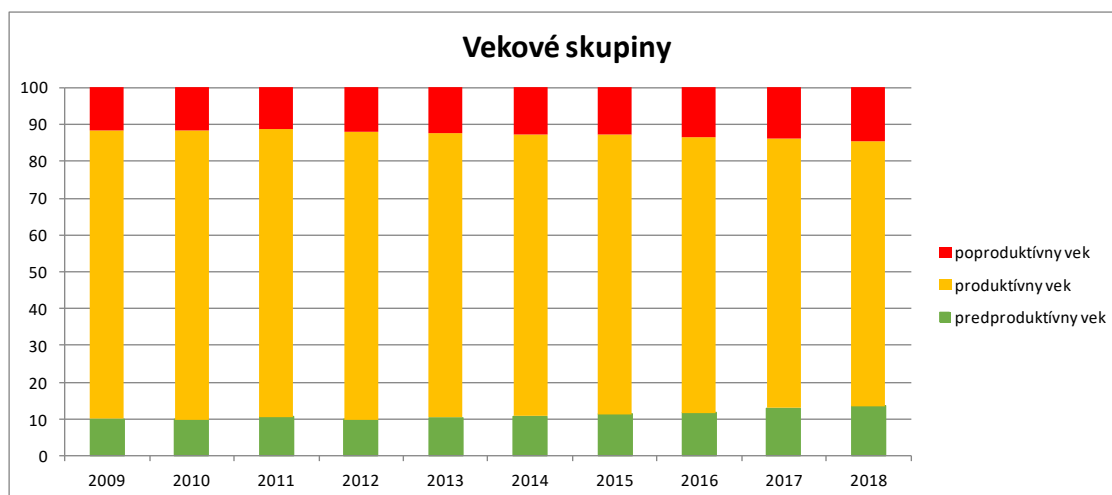
obyvateľov, pri zvyšných 3,56 % sa ekonomickú aktivitu zistiť nepodarilo. Z celkového počtu obyvateľov obce je 49,61 % pracujúcich a 5,01 % nezamestnaných (v KPSS uvádzame aj novšie údaje o nezamestnanosti, vid' časť „Osoby ohrozené sociálnym vylúčením“). Deti do 16 rokov sa na obyvateľstve obce podieľali 11,79 percentami, dôchodcovia 18,13 percentami. Pracujúci dôchodcovia tvorili 0,89 % obyvateľstva. Štruktúru obyvateľstva obce podľa ekonomickej aktivity zachytáva nasledujúca tabuľka.

Ekonomická aktivita	Počet	Podiel (%)
Pracujúce obyvateľstvo (s výnimkou dôchodcov)	446	49,61
Pracujúci dôchodcovia	8	0,89
Nezamestnaní	45	5,01
Osoby na materskej dovolenke	3	0,33
Ekonomicky aktívne obyvateľstvo	502	55,84
Deti do 16 rokov	106	11,79
Dôchodcovia	163	18,13
Osoby na rodičovskej dovolenke	12	1,33
Osoby v domácnosti	5	0,56
Žiaci stredných škôl	53	5,90
Študenti vysokých škôl	25	2,78
Príjemcovia kapitálových príjmov	1	0,11
Ekonomicky neaktívne obyvateľstvo	365	40,60
Iná a nezistená ekonomická aktivita	32	3,56

Tab. č. 2 Ekonomická aktivita obyvateľstva obce Trenčianske Bohuslavice. Zdroj: SODB 2011.

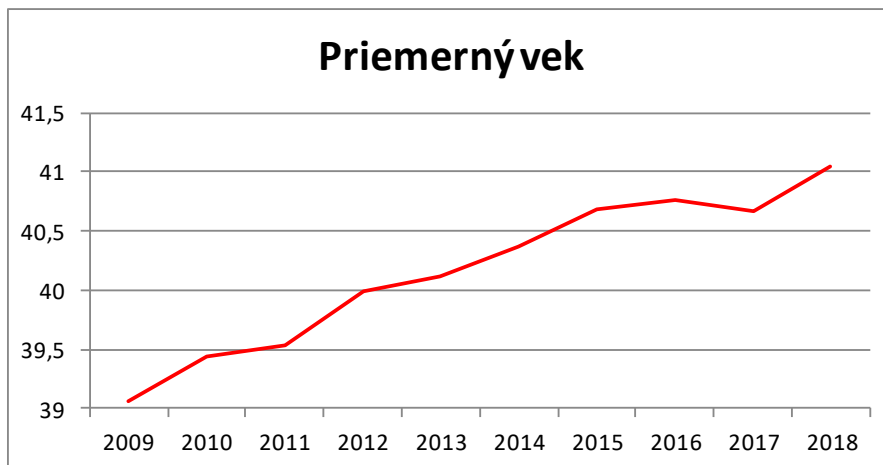
Ďalšou významnou charakteristikou z hľadiska komunitného plánovania sociálnych služieb je **produktivita obyvateľstva**. Napríklad neustále sa zväčšujúca skupina občanov v poproduktívnom veku indikuje potrebu rozširovania, resp. budovania zariadení pre seniorov, denných stacionárov, rozširovania kapacít opatrovateľskej služby a zariadenia opatrovateľskej služby, prepravnej služby, sociálnej služby stravovania sa v jedálni a pod. Naopak, zväčšujúca sa skupina detí vyvoláva potrebu budovania zariadenia starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa (ďalej len „zariadenia starostlivosti o deti“) a pod.

V obci Trenčianske Bohuslavice v uplynulých rokoch **postupne rastie podiel osôb v poproduktívnom veku**. Uvedené sa deje na úkor produktívnej zložky, ktorej podiel sa znižuje, podiel predproduktívnej zložky, naopak, rastie. Predproduktívna zložka obyvateľstva v roku 2018 predstavovala 13,44 % obyvateľstva, produktívna zložka 72,15 % a poproduktívna 14,41 %.

Graf č. 8 Vývoj podielu obyvateľov v predproduktívnom, produktívnom a poproduktívnom veku v obci Trenčianske Bohuslavice, 2009 – 2018. Zdroj: ŠÚ SR.

Na účely komunitného plánovania je zaujímavé tiež sledovanie **vývoja priemerného veku obyvateľstva** žijúceho na určitom území. Vo všeobecnosti je pre regióny Európskej únie charakteristické postupné starnutie obyvateľstva a aj v podmienkach Slovenska môžeme pozorovať samosprávy, kde priemerný vek za uplynulých 10 rokov vzrástol o niekoľko rokov. Obec Trenčianske Bohuslavice nie je v tomto smere výnimkou.

Graf č. 9 Vývoj priemerného veku obyvateľov obce Trenčianske Bohuslavice, 2009 – 2018. Zdroj: ŠÚ SR.

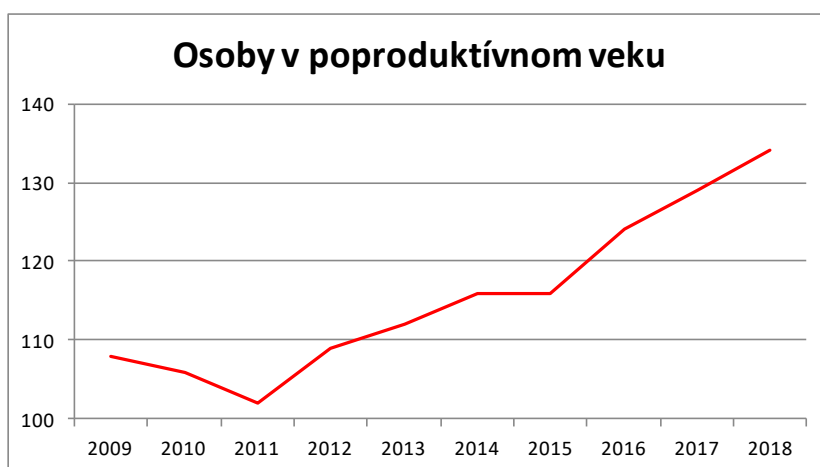
V roku 2009 bol priemerný vek obyvateľov obce na úrovni 39,06 rokov, do roku 2018 vzrástol na 41,04 rokov, teda takmer o 2 roky. Môže za to predovšetkým zväčšovanie poproduktívnej zložky obyvateľstva a odchod mladších ročníkov z trvalého pobytu. Priemerný vek obyvateľov Trenčianskych Bohuslavíc je vyšší ako priemerný vek obyvateľov SR (40,82 rokov), avšak je nižší ako napr. priemerný vek obyvateľov Bratislavy (41,93 rokov).

V sledovanom období bolo každý rok uzatvorených priemerne 5 **manželstiev**. Priemerný počet **rozvodov** v sledovanom období bol 2,7 každý rok. Uvedená skutočnosť je pozitívna z hľadiska potenciálu vzniku nových rodín a miery pôrodnosti.

Seniori

V súčasnosti je pre viaceré európske regióny príznačné starnutie obyvateľstva. Tento vývojový trend predstavuje značnú záťaž pre sociálny systém, kedy stále menšia skupina produktívnych osôb pracuje na stále väčšiu skupinu osôb v poproduktívnom veku. Uvedená situácia je z dlhodobého hľadiska neudržateľná, a preto v súčasnosti už existujú strategické dokumenty a implementujú sa politiky zamerané na koordináciu, resp. zmiernovanie dopadov tohto nepriaznivého vývoja.

Podiel poproduktívneho obyvateľstva rastie aj v obci Trenčianske Bohuslavice. Za posledných 10 rokov hovoríme o náraste o 2,66 p. b. Táto skutočnosť sa v strednodobom časovom horizonte prejaví na zvýšených nárokoch na sociálne služby, a to ako z hľadiska ich druhu, tak aj formy a kapacít. Do budúcnosti bude potrebné vytvoriť nielen kapacity pre osoby v poproduktívnom veku, ale aj podporiť nárast predproduktívnej zložky, ktorá sa neskôr stane produktívnou. Vývoj počtu obyvateľov v poproduktívnom veku zachytáva nasledujúci graf.

Graf č. 10 Vývoj počtu osôb v poproduktívnom veku v obci Trenčianske Bohuslavice, 2009 – 2018. Zdroj: ŠÚ SR.

Existuje množstvo nástrojov, ktorými môže samospráva zvýšiť kvalitu a dostupnosť sociálnych služieb pre seniorov a znížiť riziko sociálnej exklúzie tejto cieľovej skupiny. Nástroje môžu byť preventívne alebo nápravné. **Nástrojmi preventívneho charakteru** sú tie, ktorými sa samospráva snaží predchádzať vzniku problémov súvisiacich so socializáciou seniorov, akými sú napr. nedostatok kontaktu s inými ľuďmi, nedostatok príležitostí pre sebarealizáciu, nedostatok relevantných informácií a pod. **Nápravné nástroje** prichádzajú na rad až vtedy, ak preventívne opatrenia absentovali, neboli vhodne zvolené alebo neboli dostatočne účinné. Medzi typické nápravné opatrenia patrí poskytovanie rôznych finančných príspevkov.

Medzi štandardné sociálne služby poskytované samosprávami seniorom možno zaradiť napr. opatrovateľskú službu, služby denných centier, denných stacionárov a zariadení pre seniorov, prepravnú službu a sociálnu službu poskytovanú v jedálni. Ako nástroj socializácie seniorov a prevencie pred sociálnym vylúčením slúži často organizovanie rôznych kultúrnych, vzdelávacích či spoločenských podujatí práve pre túto cieľovú skupinu.

Ťažko zdravotne postihnutí

Ťažko zdravotne postihnuté osoby – aj keď navonok vystupujú pod týmto všeobecným, súhrnným označením – sú veľmi členitá cieľová skupina komunitného plánovania, v rámci ktorej sa potreby jednotlivcov spravidla výrazne líšia. **Ťažko zdravotne postihnutými sú fyzické osoby, ktorých miera funkčnej poruchy je najmenej 50 %.** Takýmito osobami môžu byť napríklad osoby s pohybovým či zmyslovým postihnutím, osoby s duševnými poruchami a poruchami správania sa, osoby s poruchami nervového systému, ale aj osoby s poruchami výživy a premeny látok (celiatici, diabetici) a pod. Z uvedeného je zrejmé, že potreby ŤZP osôb v rámci jednotlivých skupín postihnutia tak, ako ich definuje zákon č. 447/2008, nemusia byť a spravidla ani nie sú totožné, preto **pri plánovaní sociálnych služieb nemožno ťažko zdravotne postihnutých vnímať ako homogénnu skupinu.** V tejto súvislosti je potrebné dodať, že okrem samotného druhu postihnutia na potreby ŤZP vplývajú aj ďalšie faktory – sociálne zázemie, vek, vzdelanie a pod.

Aby mohlo byť plánovanie komunitných sociálnych služieb pre ŤZP osoby efektívne, **je žiaduce, aby samospráva disponovala štatistickými dátami o štruktúre postihnutia a ďalších sociálnych charakteristikách ŤZP občanov.** Na účely komunitného plánovania boli štatistiky získané z Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny SR. Prehľad ťažko zdravotne postihnutých žijúcich v obci Trenčianske Bohuslavice v členení podľa vekových kategórií a typu postihnutia zachytávajú nasledujúce tabuľky.

Veková skupina	Počet	Veková skupina	Počet
0 – 2 roky	1	50 – 59 rokov	6
3 – 4 roky	0	60 – 61 rokov	1
5 – 15 rokov	2	62 – 69 rokov	10
16 – 17 rokov	0	70 – 79 rokov	7
18 – 24 rokov	3	80 – 89 rokov	8
25 – 39 rokov	8	90 – 99 rokov	0
40 – 49 rokov	4	100 a viac rokov	0

Tab. č. 3 ŤZP podľa veku žijúci v obci Trenčianske Bohuslavice k 30.6.2019. Zdroj: ÚPSVR

Skupina postihnutia podľa prílohy č. 3 zákona 447/2008 Z. z.	Počet
Skupina I: Infekčné a parazitárne choroby	0
Skupina II: Choroby krvi, krvotvorných orgánov a poruchy imunitných mechanizmov	1
Skupina III: Endokrinné poruchy, poruchy výživy a premeny látok	2
Skupina IV: Duševné poruchy a poruchy správania sa	6
Skupina V: Nervový systém (poškodenie mozgu, miechy, periférnych nervov)	3
Skupina VI: Zrak	2
Skupina VII: Poškodenie ORL orgánov (sluchový, rovnovážny orgán, dýchacie a hltacie orgány) a ďalšie ORL postihnutia	1
Skupina VIII: Srdce a obehové ústrojenstvo	12
Skupina IX: Dýchacia sústava	0
Skupina X: Tráviace ústrojenstvo	6
Skupina XI: Ochorenie kože	3
Skupina XII: Pohybový a podporný aparát	7
Skupina XIII: Močové ústrojenstvo	1
Skupina XIV: Pohlavné orgány	2
Skupina XV: Hlava a tvár	0
Skupina XVI: Kombinované postihnutie zraku a sluchu	0
Nezaradené	10
Spolu	50

Tab. č. 4 ŽZP podľa postihnutia žijúci v obci Trenčianske Bohuslavice k 30.6.2019. Zdroj: ÚPSVR

Na území obce Trenčianske Bohuslavice má trvalý pobyt **50 ťažko zdravotne postihnutých občanov**. Najväčší počet ŽZP občanov sa nachádza vo vekovej kategórii **62 – 69 rokov** (10 osôb), **80 – 89 rokov** (8 osôb) a **25 – 39 rokov** (8 osôb). Pokiaľ ide o konkrétny druh ťažkého zdravotného postihnutia, najviac osôb trpí postihnutím srdca a obehového ústrojenstva (12 osôb), pohybového a podporného aparátu (7 osôb), tráviaceho ústrojenstva (6 osôb) a duševnými poruchami a poruchami správania sa (6 osôb). Pri 10 ŽZP Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR skupinu postihnutia neviduje.

Osoby ohrozené sociálnym vylúčením

Sociálne vylúčenie predstavuje stav dlhodobej separácie jednotlivca od spoločnosti, ktorý môže nastať ako **dôsledok rôznych, niekedy náhlych skutočností, najčastejšie však v dôsledku straty zamestnania, nedostatočného vzdelania, ťažkého zdravotného postihnutia, staroby, závislosti od návykových látok, finančnej nestability, pôvodu, rasy, príslušnosti k etniku či vierovyznaniu**. Sociálne vylúčenie sa prejavuje nezáujmom jednotlivca, resp. skupiny ľudí s určitými

znakmi o zvyšok spoločnosti alebo/a súčasne nezáujmom spoločnosti o tohto jednotlivca/túto skupinu. Sociálne vylúčené osoby predstavujú minoritu a ich sociálne problémy a potreby sú výrazne odlišné od problémov a potrieb majority, môžu mať dokonca až **existenčný charakter**. Osoby stojace „na okraji“ spoločnosti obvykle svoju situáciu nedokážu riešiť samostatne, ale sú odkázané na pomoc a spolupatričnosť iných ľudí. Tam, kde zlyhá rodina a blízki známi, nastupuje pomoc vyšších inšancií.

Samospráva disponuje relatívne širokou škálou nástrojov, ktorými môže predchádzať sociálnemu vylúčeniu alebo eliminovať jeho dôsledky. Aj v tomto prípade môžeme opatrenia rozčleniť na **preventívne a nápravné**. Preventívnymi opatreniami sú najmä **aktivity zamerané na osvetu obyvateľstva** (napr. v oblasti finančnej gramotnosti, škodlivosti návykových látok a pod.), **informovanie verejnosti** (napr. o voľných pracovných miestach, vzdelávacích kurzoch a pod.), **združovanie ľudí** (kultúrne a spoločenské podujatia), **podporu voľnočasových možností** (budovanie športovísk, zakladanie záujmových spolkov a pod.) a rôzne iné. Nápravné opatrenia zahŕňajú **poskytovanie rôznych finančných príspevkov, budovanie liečební pre ľudí závislých od návykových látok či budovanie nocľahární pre ľudí bez domova a pod.**

Faktorom sociálneho vylúčenia v podmienkach Slovenskej republiky je najčastejšie ťažké zdravotné postihnutie či staroba, ale aj dlhodobá nezamestnanosť a príslušnosť k rómskemu etniku, avšak práve obec Trenčianske Bohuslavice nepatrí medzi problematiku regióny pokiaľ ide o mieru výskytu rómskych komunít. Ďalšími skupinami ohrozenými sociálnym vylúčením sú napr. osoby po výkone trestu, osoby bez domova a týrané osoby.

Pri pohľade na dáta Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny SR môžeme skonštatovať, že **podiel nezamestnaných** osôb v obci Trenčianske Bohuslavice od roku 2012 výrazne klesol (zo 45 na 9 uchádzačov o zamestnanie). Zatiaľ čo na začiatku sledovaného obdobia mali v skupine nezamestnaných prevahu muži, posledné 3 roky je medzi nezamestnanými viac žien ako mužov. Najväčší počet nezamestnaných bol v obci evidovaný v roku 2012 (45 nezamestnaných). V súčasnosti je počet nezamestnaných v obci ešte nižší ako v predkrízovom období (9 nezamestnaných v roku 2018, 17 nezamestnaných v roku 2008). **Podiel dlhodobo nezamestnaných** (nezamestnaných dlhšie ako 1 rok) je v poslednom období taktiež na svojom minime.

Kategória nezamestnaných	Stav k 31. decembru daného roka						
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Nezamestnaní spolu	45	34	33	27	19	16	9
- z toho ženy	27	13	10	10	12	10	5

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB 2019 – 2023

Nezamestnaní do 3 mesiacov	9	4	6	5	1	5	2
Nezamestnaní 4 – 6 mesiacov	8	6	6	6	10	6	2
Nezamestnaní 7 – 9 mesiacov	7	7	4	2	0	1	2
Nezamestnaní 10 – 12 mesiacov	4	4	5	1	2	1	1
Nezamestnaní 13 – 24 mesiacov	9	6	3	4	1	0	2
Nezamestnaní 25 – 48 mesiacov	4	5	5	4	1	0	0
Nezamestnaní nad 48 mesiacov	4	2	4	5	4	3	0

Tab. č. 5 Vývoj počtu nezamestnaných v obci Trenčianske Bohuslavice. Zdroj: ÚPSVaR.

Kategória	Stav k 31. decembru daného roka						
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Počet obyvateľov	903	912	908	907	925	934	930
Podiel nezamestnaných na celkovom počte obyvateľov (v %)	4,98	3,73	3,63	2,98	2,05	1,71	0,97
Podiel dlhodobo nezamestnaných na celkovom počte nezamestnaných (v %)	37,78	38,24	36,36	48,15	31,58	18,75	22,22

Tab. č. 6 Vývoj podielu nezamestnaných v obci Trenčianske Bohuslavice. Zdroj: ÚPSVaR a ŠÚ SR.

Obec v rámci svojich kompetencií vyplývajúcich zo zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a zákona o rodine č. 36/2005 Z. z. rieši rodiny s deťmi, ktoré sa ocitli v krízovej situácii. Medzi krízové situácie patrí najmä strata bývania, zamestnania, finančnej sebestačnosti rodiny a úmrtie členov rodiny. Pozornosť je venovaná zanedbávaniu starostlivosti zo strany rodičov a sanácii rodín, ktorej cieľom je predchádzať, zmierniť alebo eliminovať príčiny ohrozenia dieťaťa a poskytnúť rodičom aj dieťaťu pomoc a podporu k zachovaniu rodiny ako celku. Dôraz je kladený na súdom nariadenú náhradnú rodinnú starostlivosť a zanedbávanie povinnej školskej dochádzky.

Viacere štatistické dáta týkajúce sa osôb ohrozených sociálnym vylúčením sa evidujú v špecializovaných inštitúciách (Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ministerstvo vnútra SR a pod.), preto možno považovať mieru ich dostupnosti a rýchlosť prístupu k nim z pohľadu obce za nižšiu. Problematická je v tomto smere aj reprezentatívnosť dát, keďže nie každá osoba ohrozená sociálnym vylúčením je v štatistikách evidovaná (napr. nie každý alkoholik je liečený, nie každá týraná osoba

domáce násilie nahlási a pod.). Je to teda aj absencia dát, ktorá do určitej miery znemožňuje poskytovanie správnych sociálnych služieb v adekvátnom rozsahu, v správnom čase a na správnom mieste, čo si samospráva uvedomuje, a preto má záujem pracovať na **zvýšení prísunu potrebných dát aj tohto charakteru.**

V rámci socio-demografickej analýzy sme sa zamerali na štruktúru obyvateľstva obce Trenčianske Bohuslavice podľa jednotlivých cieľových skupín, na ktoré sa sociálne služby a komunitné plánovanie zameriava, v nasledujúcej textovej časti si bližšie špecifikujeme reálne prostredie, od ktorého sa komunitné plánovanie odvíja.

Analýza súčasného stavu v oblasti poskytovania sociálnych služieb

Analýza súčasného stavu v oblasti poskytovania sociálnych služieb úzko nadväzuje na socio-demografickú analýzu a predstavuje neoddeliteľnú súčasť komunitného plánu, pretože iba na základe monitoringu súčasnej situácie je možné identifikovať silné a slabé stránky samosprávy v oblasti poskytovania sociálnych služieb a navrhnúť konkrétne možnosti ich budúceho rozvoja. V rámci nasledujúcej textovej časti preto popisujeme aktuálny stav sociálnej starostlivosti vo vzťahu k cieľovým skupinám, ktoré sme bližšie špecifikovali v predchádzajúcej kapitole.

Sociálne služby poskytované obcou

Obec Trenčianske Bohuslavice poskytuje **opatrovateľskú službu** terénnou formou v domácom prostredí klienta.

Poskytovanie opatrovateľskej služby upravuje § 41 zákona o sociálnych službách. Služba sa poskytuje fyzickej osobe, ktorá:

- je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej II podľa prílohy č. 3 zákona a
- je odkázaná na pomoc pri úkonoch sebaobsluhy, úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť a základných sociálnych aktivitách podľa prílohy č. 4 zákona.

Rozsah úkonov opatrovateľskej služby sa stanovuje na základe sociálnej posudkovej činnosti. Konanie o odkázanosti na sociálnu službu sa začína na základe písomnej žiadosti fyzickej osoby. Podmienky poskytovania opatrovateľskej služby upravuje **Všeobecne záväzné nariadenie obce č. 1/2011** o poskytovaní sociálnych služieb a o spôsobe určenia a výške úhrady za sociálne služby na území obce a **Dodatok č. 1** k uvedenému nariadeniu.

Neverejní poskytovatelia sociálnych služieb

V obci nepôsobí žiadny neverejný poskytovateľ sociálnych služieb.

V nasledujúcej tabuľke uvádzame prehľad sociálnych služieb poskytovaných v obci Trenčianske Bohuslavice podľa cieľovej skupiny, na ktorú sa zameriavajú.

Obyvatelia, rodiny, deti a mládež	Seniori	Ťažko zdravotne postihnutí	Osoby ohrozené sociálnym vylúčením
• -	• Opatrovateľská služba	• Opatrovateľská služba	• -

Tab. č. 7 Sociálne služby podľa cieľovej skupiny.

Ďalšia tabuľka sumarizuje sociálne služby podľa formy.

Pobytová forma	Terénna forma	Ambulantná forma
Celoročná		
• -	• Opatrovateľská služba	• -

Tab. č. 8 Sociálne služby poskytované podľa formy.

SWOT analýza

Na základe vyššie uvedeného popisu súčasnej situácie je možné zostaviť tzv. SWOT analýzu, ktorá sumarizuje **silné a slabé stránky** obce v oblasti poskytovania sociálnych služieb a identifikuje tiež **príležitosti a ohrozenia** vplyvajúce na jeho rozvoj. Prehľad uvedených atribútov zachytáva nasledujúca tabuľka.

Silné stránky	Slabé stránky
- Nárast počtu obyvateľov v posledných 10 rokoch - Fungujúca opatrovateľská služba - Zväčšovanie predproduktívnej zložky obyvateľstva - Znižovanie nezamestnanosti a dlhodobej nezamestnanosti - Výhodná poloha obce – dobré dopravné napojenie a dostupnosť sociálnych služieb v okolitých samosprávach - Prítomnosť zdravotného strediska v obci	- Zvyšovanie priemerného veku, zväčšovanie poproduktívnej zložky obyvateľstva (starnutie obyvateľstva) - Nízky záujem obyvateľov o komunitné plánovanie - Nevyhovujúci stav ciest a chodníkov (absentuje debarierizácia) - Absencia denného centra pre seniorov - Nízky podiel vysokoškolsky vzdelaných osôb - Absencia zariadenia pre seniorov, po ktorom je v obci dopyt

• Dostupnosť služieb občianskej vybavenosti • Dostupné možnosti aktívneho trávenia voľného času – prevencia pred sociálnym vylúčením	
Príležitosti	Ohrozenia
• Využívanie externých finančných prostriedkov (napr. dotácií) • Zlepšenie informovania verejnosti o dostupných sociálnych službách • Užšie previazanie sociálnych služieb s poskytovaním zdravotnej starostlivosti • Podpora zotrvania osôb v domácom prostredí • Zvyšovanie kvality poskytovaných sociálnych služieb • Využívanie alternatívnych možností a partnerstva pre zabezpečenie nedostatkových služieb • Dobrovoľníctvo • Supervízia v sociálnych službách • Podpora tretieho sektora • Debarierizácia verejných budov a verejných priestranstiev • Vybudovanie zariadenia pre seniorov	• Nedostatok finančných prostriedkov pre realizáciu potrebných rozvojových zámerov • Negatívny demografický vývoj • Právna nestabilita (časté zmeny v zákonoch, ktoré výrazne menia skutočnosti, bez potrebnej diskusie s poskytovateľmi sociálnych služieb)

Tab. č. 9 SWOT analýza. Vlastné spracovanie

Vyhodnotenie plnenia predchádzajúceho KPSS

Obec Trenčianske Bohuslavice nemala v predchádzajúcom období spracovaný komunitný plán sociálnych služieb.

Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu

Obec Trenčianske Bohuslavice v priebehu mesiaca apríl 2019 zrealizovala verejný dotazníkový prieskum zameraný na **zistenie potrieb obyvateľstva** v oblasti sociálnych služieb **a spokojnosti obyvateľov** s existujúcimi sociálnymi službami. Prieskum bol anonymný a zapojiť sa do neho bolo možné prostredníctvom on-line formulára umiestneného na webovej stránke obce alebo vyplnením vytlačeného formulára a jeho odovzdaním na obecnom úrade. Do prieskumu sa zapojilo **44 respondentov**. Výsledky prieskumu uvádzame v nasledujúcom texte.

1. Pohlavie:

- ✓ Muž 52,3 %
- ✓ Žena 47,7 %

O komunitné plánovanie obce Trenčianske Bohuslavice prejavili väčší záujem muži ako ženy, čo nie je obvyklým javom pri tvorbe KPSS. Uvedené môže súvisieť so skutočnosťou, že v obci žije viac mužov ako žien.

2. Vek:

- ✓ 15 – 19 0 %
- ✓ 20 – 29 13,6 %
- ✓ 30 – 39 18,2 %
- ✓ 40 – 49 20,5 %
- ✓ 50 – 64 29,5 %
- ✓ 65 a viac 18,2 %

Do prieskumu sa zapájali najmä osoby vo veku 50 – 64 rokov (29,5 % respondentov). Môže to byť z dôvodu, že rodičia týchto osôb sú vo veku, kedy môžu potrebovať, resp. už potrebujú sociálnu starostlivosť. Medzi početnejšími skupinami, ktoré sa zapojili do prieskumu, boli ešte osoby vo veku 40 – 49 rokov (20,5 % respondentov), 30 – 39 rokov (18,2 % respondentov), 65 a viac rokov (taktiež 18,2 % respondentov).

3. Najvyššie dosiahnuté vzdelanie:

- ✓ Základné 0 %

- ✓ Vyučený/á 13,6 %
- ✓ Vyučený/á s maturitou 18,2 %
- ✓ Stredné všeobecné 2,3 %
- ✓ Stredné odborné 43,2 %
- ✓ Nadstavbové štúdium 6,8 %
- ✓ Vysokoškolské I. stupňa 2,3 %
- ✓ Vysokoškolské II. stupňa 11,4 %
- ✓ Vysokoškolské III. stupňa 2,3 %

Pokiaľ ide o vzdelanostnú štruktúru respondentov, najviac z nich malo v čase konania sa prieskumu najvyššie dosiahnuté stredné odborné vzdelanie (43,2 % respondentov). Ďalšou početnou skupinou respondentov boli osoby vyučené s maturitou (18,2 % respondentov) a vyučené osoby (13,6 % respondentov).

4. Ekonomická aktivita (je možné označiť viacero možností):

- ✓ Zamestnaný/á v súkromnom sektore 34,1 %
- ✓ Zamestnaný/á vo verejnom sektore 20,5 %
- ✓ Podnikateľ/ka (SZČO) 6,8 %
- ✓ Invalidný dôchodca/kyňa 0%
- ✓ Starobný dôchodca/kyňa 27,3 %
- ✓ Študent/ka 2,3 %
- ✓ Na materskej dovolenke 4,5 %
- ✓ Na rodičovskej dovolenke 6,8 %
- ✓ Nezamestnaný/á 0 %
- ✓ Poberateľ/ka dávok v hmotnej núdzi 0 %
- ✓ Iné 0 %

Do prieskumu sa zapájali najmä osoby zamestnané v súkromnom sektore (34,1 % respondentov), starobní dôchodcovia (27,3 % respondentov) a osoby zamestnané vo verejnom sektore (20,5 % respondentov).

5. Ako dlho bývate v Trenčianskych Bohuslaviciach?

- ✓ Menej ako 1 rok 0 %
- ✓ 1 – 5 rokov 4,5 %
- ✓ 6 – 10 rokov 11,4 %
- ✓ 11 – 15 rokov 4,5 %
- ✓ 16 – 20 rokov 4,5 %
- ✓ 21 a viac rokov 75 %

Najviac respondentov bývalo v čase konania sa prieskumu v obci už viac ako 21 rokov (75 % respondentov), t. j. tieto osoby by mali svoju obec relatívne dobre poznať, a to aj čo sa týka existujúcej sociálnej infraštruktúry.

6. Aké je zloženie Vašej domácnosti?

- ✓ Jednotlivec 13,6 %
- ✓ Obaja rodičia s dieťaťom/deťmi 34,1 %
- ✓ Jednotlivec s dieťaťom/deťmi 2,3 %
- ✓ Manželia/partneri žijúci v domácnosti bez detí/resp. deti sú už osamostatnené 27,3 %
- ✓ Viacgeneračná domácnosť 22,7 %
- ✓ Iné 0 %

Najväčšiu skupinu respondentov (34,1 %) tvorili osoby žijúce v rodine oboch rodičov s dieťaťom/deťmi. Početnú skupinu respondentov tvorili osoby z domácnosti manželov/partnerov bez detí (27,3 %), osoby z viacgeneračnej domácnosti (22,7 %) a jednotlivci (13,6 %).

7. Máte prehľad o tom, aké sociálne služby sú v obci poskytované?

- ✓ Áno 36,4 %
- ✓ Čiastočne 50 %
- ✓ Nie 13,6 %
- ✓ Nezaujímam sa 0 %

Väčšina respondentov (86,4 %) má úplný alebo čiastočný prehľad o sociálnych službách, ktoré sú v obci poskytované. Iba niečo vyše 13 % respondentov nemá žiadny prehľad o sociálnych službách.

8. Ak by ste potrebovali získať informácie o sociálnych službách, na koho sa obrátite?

- ✓ Obrátim sa na človeka, ktorý sa s podobným problémom už stretol 13,6 %
- ✓ Skontaktujem sa priamo s inštitúciou, o ktorej viem, že tieto služby poskytuje 29,5 %
- ✓ Vyhľadám pomoc u priateľov alebo v rodine 13,6 %
- ✓ Získam si informácie z internetu 15,9 %
- ✓ Kontaktujem obecný úrad 50 %
- ✓ Iné 2,3 %

Obec ďalej v prieskume monitorovala, na aké informačné zdroje by sa obrátili obyvatelia v prípade, že by si potrebovali zistiť akékoľvek informácie o sociálnych službách. Bolo možné označiť viacero možností. Polovica respondentov by kontaktovala obecný úrad. Takmer tretina respondentov by sa skontaktovala priamo s inštitúciou, ktorá sociálne služby poskytuje. Takmer 16 % respondentov by si informácie získalo z internetu. Vyše 13 % respondentov by sa obrátilo na človeka, ktorý sa s podobným problémom už stretol a rovnako vyše 13 % by vyhľadalo pomoc u priateľov alebo v rodine.

9. Ako by ste riešili situáciu v prípade trvalého zdravotného postihnutia člena Vašej rodiny?

- ✓ Starostlivosť by som zabezpečil/a sám/sama 36,4 %
- ✓ Využil/a by som sociálne služby poskytované v domácom prostredí 31,8 %
- ✓ Využil/a by som služby poskytované v prostredí poskytovateľa sociálnej služby 25 %
- ✓ Iné 6,8 %

V prípade trvalého zdravotného postihnutia člena rodiny by najviac respondentov (36,4 %) zabezpečilo starostlivosť samostatne v domácom prostredí. Takmer tretina respondentov by využila sociálne služby poskytované v domácom prostredí, štvrtina respondentov by využila sociálne služby v prostredí poskytovateľa sociálnej služby.

10. Označte všetky služby, ktoré v súčasnej dobe využívate:

- ✓ nevyužívam žiadnu sociálnu službu 75 %
- ✓ zariadenie pre seniorov 4,5 %
- ✓ zariadenie opatrovateľskej služby 0 %
- ✓ rehabilitačné stredisko 2,3 %
- ✓ domov sociálnych služieb 0 %
- ✓ denné centrum 0 %
- ✓ denný stacionár 0 %
- ✓ domáca opatrovateľská služba 2,3 %
- ✓ prepravná služba 4,5 %
- ✓ stravovanie v jedálni 4,5 %
- ✓ služby krízovej intervencie (komunitné centrum, nocľaháreň, útulok, domov na polceste, zariadenie núdzového bývania, integračné centrum, nízkoprahové denné centrum, nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu, terénna soc. služba krízovej intervencie) 0 %
- ✓ služby na podporu rodiny s deťmi (napr. „detské jasle“) 4,5 %

- ✓ sprievodcovská služba a predčitateľská služba 0 %
- ✓ požičiavanie pomôcok 2,3 %
- ✓ služby s použitím telekomunikačných technológií 4,5 %
- ✓ odľahčovacia služba 0 %
- ✓ iné 6,9 %

Tri štvrtiny respondentov v súčasnosti nevyužíva žiadnu sociálnu službu. Do komunitného plánovania sa teda zapojili pravdepodobne preto, že by sa ich sociálne služby mohli potenciálne v dohľadnej dobe týkať, prípadne sa týkajú/mohli by sa týkať člena ich rodiny. Spomedzi respondentov, ktorí v súčasnosti nejakú sociálnu službu využívajú, najviac respondentov využíva zariadenie pre seniorov, prepravnú službu, stravovanie v jedálni, detské jasle a služby s použitím telekomunikačných technológií.

11. Aké sociálne služby plánujete využívať v najbližších 5 rokoch? Uveďte aj v súčasnosti využívané sociálne služby, ak ich plánujete využívať aj naďalej.

- ✓ neplánujem využívať žiadnu sociálnu službu 65,9 %
- ✓ zariadenie pre seniorov 11,4 %
- ✓ zariadenie opatrovateľskej služby 0 %
- ✓ rehabilitačné stredisko 0 %
- ✓ domov sociálnych služieb 2,3 %
- ✓ denné centrum 2,3 %
- ✓ denný stacionár 0 %
- ✓ domáca opatrovateľská služba 0 %
- ✓ prepravná služba 2,3 %
- ✓ stravovanie v jedálni 2,3 %
- ✓ služby krízovej intervencie (komunitné centrum, nocľaháreň, útulok, domov na polceste, zariadenie núdzového bývania, integračné centrum, nízkoprahové denné centrum, nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu, terénna soc. služba krízovej intervencie) 0 %
- ✓ služby na podporu rodiny s deťmi (napr. „detské jasle“) 11,4 %
- ✓ sprievodcovská služba a predčitateľská služba 0 %
- ✓ požičiavanie pomôcok 0 %
- ✓ služby s použitím telekomunikačných technológií 9,1 %
- ✓ odľahčovacia služba 0 %
- ✓ iné 2,3 %

Väčšina respondentov neplánuje využívať žiadnu sociálnu službu v najbližších 5 rokoch. Najväčší dopyt bol po sociálnej službe poskytovanej v zariadení pre seniorov a sociálnej službe pre deti do 3 rokov veku dieťaťa. Ďalej respondenti prejavili záujem o služby s použitím telekomunikačných technológií.

12. Ste spokojný/á s rozsahom (ponukou) sociálnych služieb poskytovaných v obci?

- ✓ Áno 9,1 %
- ✓ Nie 11,4 %
- ✓ Nevie posúdiť 79,5 %

Takmer 80 % respondentov nevedelo posúdiť rozsah/ponuku sociálnych služieb, a to najmä z dôvodu, že väčšina respondentov v súčasnosti žiadnu sociálnu službu nevyužíva. Medzi respondentmi, ktorí k rozsahu/ponuke sociálnych služieb zaujali jednoznačné stanovisko, bola prevaha nespokojných respondentov.

13. Ste spokojný/á s kvalitou sociálnych služieb poskytovaných v obci?

- ✓ Áno 13,6 %
- ✓ Nie 4,5 %
- ✓ Nevie posúdiť 81,8 %

Väčšina respondentov nevedela posúdiť kvalitu poskytovaných sociálnych služieb – pravdepodobne z rovnakého dôvodu, z akého nevedeli posúdiť rozsah/ponuku sociálnych služieb. Medzi respondentmi, ktorí ku kvalite sociálnych služieb zaujali jednoznačné stanovisko, bolo viditeľne viac spokojných respondentov.

14. Na rozvoj ktorých sociálnych služieb by sa mala samospráva v najbližších 5 rokoch zamerať?

- ✓ neviem 20,5 %
- ✓ zariadenie pre seniorov 36,4 %
- ✓ zariadenie opatrovateľskej služby 20,5 %
- ✓ rehabilitačné stredisko 4,5 %
- ✓ domov sociálnych služieb 9,1 %
- ✓ denné centrum 13,6 %
- ✓ denný stacionár 4,5 %
- ✓ domáca opatrovateľská služba 18,2 %
- ✓ prepravná služba 6,8 %
- ✓ stravovanie v jedálni 20,5 %
- ✓ služby krízovej intervencie (komunitné centrum, nocľaháreň, útulok, domov na polceste, zariadenie núdzového bývania, integračné centrum, nízkoprahové denné centrum, nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu, terénna soc. služba krízovej intervencie) 2,3 %
- ✓ služby na podporu rodiny s deťmi (napr. „detské jasle“) 25 %

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB 2019 – 2023

- ✓ sprievodcovská služba a predčitateľská služba 0 %
- ✓ požičiavanie pomôcok 11,4 %
- ✓ služby s použitím telekomunikačných technológií 4,5 %
- ✓ odľahčovacia služba 4,5 %
- ✓ iné 6,9 %

Najväčšia skupina respondentov si myslí, že by sa obec v najbližších rokoch mala zamerať na zriadenie zariadenia pre seniorov. Výrazná časť respondentov prejavila záujem o zariadenie starostlivosti pre deti do 3 rokov veku dieťaťa, zariadenie opatrovateľskej služby, stravovanie v jedálni a domácu opatrovateľskú službu.

STRATEGICKÁ ČASŤ

Východiská pre spracovanie strategickej časti

Východiskom pre spracovanie tejto časti komunitného plánu sa stali rôzne strategické dokumenty, analytická časť komunitného plánu, realizovaný dotazníkový prieskum ako aj stretnutia pracovnej skupiny zriadenej obecným úradom za účelom zostavenia komunitného plánu na aktuálne plánovacie obdobie.

Zo **strategických dokumentov** boli smerodajné predovšetkým **Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 – 2020**. Cieľom **Národných priorít rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 – 2020** je pozitívne ovplyvniť rozvoj sociálnych služieb v Slovenskej republike cestou formulovania základných priorít rozvoja, predpokladov na ich dosiahnutie a merateľných ukazovateľov na posudzovanie ich splnenia. Špecifickým cieľom Národných priorít rozvoja sociálnych služieb je:

- ✓ zabezpečiť realizáciu práva občana na poskytovanie sociálnej služby so zohľadnením ľudsko-právneho a nediskriminačného prístupu a dôrazom na rešpektovanie ľudskej dôstojnosti,
- ✓ zabezpečiť dostupnosť sociálnych služieb v súlade s potrebami cieľových skupín a komunity,
- ✓ zabezpečiť rozvoj sociálnych služieb dostupných pre osoby v segregovaných lokalitách s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby,
- ✓ zvýšiť dostupnosť komunitných sociálnych služieb s dôrazom na rozvoj sociálnych služieb pre rodinu, ktorá sa stará o svojho člena, odkázaného na pomoc inej osoby pri sebaobsluhe,
- ✓ deinštitucionalizovať sociálne služby,
- ✓ presadiť princíp integrovanej dlhodobej zdravotno-sociálnej starostlivosti,
- ✓ zaviesť systém zabezpečenia a hodnotenia podmienok kvality poskytovaných sociálnych služieb.

Predpokladá sa, že národné priority si následne nižšie územné jednotky (kraje, mestá, obce, mestské časti) rozpracujú vo svojich koncepcných a plánovacích dokumentoch.

Na základe dôslednej analýzy stavu poskytovaných sociálnych služieb a požiadaviek ich prijímateľov a pri zohľadnení aktuálnych strategických a koncepcných dokumentov na vyšších úrovniach si obec Trenčianske Bohuslavice stanovila na najbližšie obdobie tieto **strategické ciele – priority rozvoja oblasti sociálnych služieb**:

1. Vybudovanie denného centra pre seniorov

Vízia a strategické zámery obce

Víziou obce Trenčianske Bohuslavice je realizáciou vyššie uvedených strategických zámerov skvalitniť a rozšíriť sociálne služby poskytované na území obce v zmysle platnej legislatívy. Jednotlivé zámery bližšie rozpracovávame v nasledujúcej tabuľkovej časti.

Priorita č. 1: Vybudovanie denného centra pre seniorov

Druh sociálnej služby	Denné centrum v zmysle § 56 zákona o sociálnych službách	
Cieľová skupina	Fyzická osoba, ktorá dovŕšila dôchodkový vek, fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom	
Poskytovateľ služby	Obec Trenčianske Bohuslavice	
Forma služby	Ambulantná – na určitý čas počas dňa	
Aktuálny stav	Absencia denného centra v obci, dopyt po sociálnej službe tohto typu, rastúci podiel osôb v poproduktívnom veku	
Kapacita zariadenia	Aktuálna kapacita: 0 Požadovaná kapacita: Bude doplnené Navýšenie kapacity: Bude doplnené	
Potreby cieľovej skupiny	Sociálne poradenstvo, záujmová činnosť	
Popis zámeru	Vybudovanie a vybavenie denného centra v obci Trenčianske Bohuslavice.	
Plánovaná aktivita	Termín realizácie	Bude doplnené
	Finančné náklady	Bude doplnené
	Zdroje	Bude doplnené

Tab. č. 10 Strategické zámery obce Trenčianske Bohuslavice na aktuálne plánovacie obdobie

Financovanie strategických zámerov

Nasledujúca tabuľka prehľadne znázorňuje, koľko finančných prostriedkov bude potrebné vynaložiť na vytýčené zámery v jednotlivých rokoch plánovacieho obdobia.

Finančný plán realizácie KPSS (v EUR)					
Rok 2019	rok 2020	rok 2021	rok 2022	rok 2023	SPOLU
Bude doplnené	Bude doplnené	Bude doplnené	Bude doplnené	Bude doplnené	Bude doplnené

Tab. č. 11 Finančný plán realizácie KPSS

Financovanie poskytovania sociálnych služieb upravuje § 71 zákona o sociálnych službách. Financovanie sociálnych služieb rozlišujeme systémové a nesystémové.

Systémové financovanie:

1. z rozpočtu verejného poskytovateľa sociálnej služby,
2. z úhrad za sociálne služby od prijímateľa sociálnej služby na základe zmluvy o poskytovaní sociálnej služby a z úhrad za iné činnosti uvedených v osobitnej zmluve s prijímateľom sociálnej služby,
3. z úhrady ekonomicky oprávnených nákladov spojených s poskytovaním sociálnej služby,
4. zo štátneho rozpočtu prostredníctvom rozpočtovej kapitoly MPSVR SR,
5. z príspevku na vytvorenie pracovného miesta pre uchádzača zo stanovenej cieľovej skupiny (príspevok poskytuje ÚPSVaR),
6. z príspevku na vytvorenie sociálneho podniku (príspevok poskytuje ÚPSVaR),
7. z príspevku na zriadenie chráneného pracovného miesta (príspevok poskytuje ÚPSVaR),
8. z príspevku na absolventskú prax a dobrovoľnú absolventskú prax (príspevok poskytuje ÚPSVaR),
9. z príspevku príslušnej zdravotnej poisťovne pri poskytovaní ošetrovateľských výkonov v sociálnej službe.

Nesystémové financovanie:

1. z prostriedkov združenia obcí, združenia vyšších územných celkov a združenia osôb,
2. z prostriedkov prijatých na základe písomnej darovacej zmluvy,

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB 2019 – 2023

3. z výsledku hospodárenia z vedľajšej činnosti, ktorú vykonávajú zariadenia,
4. z príjmu zo sociálneho podniku,
5. z iných zdrojov ako je napríklad nenávratný finančný príspevok na projekty z grantov EÚ a iných finančných schém,
6. z využitia služieb agentúry domácej ošetrovateľskej služby,
7. 2 % z daní.

Nasledujúca tabuľka zachytáva časový harmonogram realizácie jednotlivých priorít.

Priorita/rok	2019	2020	2021	2022	2023
Priorita č. 1: Vybudovanie denného centra pre seniorov	Bude doplnené	Bude doplnené	Bude doplnené	Bude doplnené	Bude doplnené

Tab. č. 12 Časový plán realizácie KPSS

Okrem snahy obce o zrealizovanie vytýčených strategických zámerov bude obecný úrad počas aktuálneho plánovacieho obdobia 2019 – 2023:

- vyvíjať aktivity podporujúce zotrvanie občanov v domácom prostredí,
- pokračovať v súčasných aktivitách, poskytovaných sociálnych službách a príspevkoch,
- zabezpečovať dosahovanie štandardov kvality sociálnych služieb a zvyšovanie odbornosti zamestnancov,
- uskutočňovať opatrenia, ktorými sa adaptuje systém poskytovania sociálnych služieb obce na prípadné novely zákona o sociálnych službách,
- aktualizovať všeobecne záväzné nariadenia obce v zmysle platnej legislatívy,
- zohľadňovať navrhnuté strategické zámery pri schvaľovaní rozpočtu obce.

Pracovná skupina

Strategické zámery sú výsledkom rokovaní pracovnej skupiny zriadenej na účely prípravy Komunitného plánu sociálnych služieb obce Trenčianske Bohuslavice 2019 – 2023, ktorej členmi boli:

- Bude doplnené.

Aktualizácie komunitného plánu

Komunitný plán bude obec vyhodnocovať každý rok na obecnom zastupiteľstve vždy za obdobie predchádzajúceho kalendárneho roka. Komunitný plán bol spracovaný ako otvorený dokument, preto ak z vyhodnotenia plánu vyplynú nové

závery (opatrenia, strategické zámery), budú do komunitného plánu zapracované a aktualizovaný komunitný plán bude opäťovne verejne prerokovaný a schválený v obecnom zastupiteľstve. S verejnosťou budú zmeny v komunitnom pláne komunikované prostredníctvom webovej stránky obce, informačných aktivít členov pracovnej skupiny a spolupracujúcich osôb/subjektov. Cieľom priebežného monitorovania a pravidelných aktualizácii dokumentu je snaha urobiť z komunitného plánu interaktívny dokument, ktorý bude reagovať na nové výzvy.

ZÁVER

Aj keď žijeme v turbulentnom, rýchlo sa meniacom prostredí, predstavuje komunitný plán významný oporný bod v procese plánovania sociálnych služieb, ktoré je nevyhnutné pre efektívnu organizáciu a zabezpečenie širokej škály činností umožňujúcich dosiahnuť lepšiu kvalitu, širšie portfólio a vyššiu adresnosť sociálnych služieb. Zostavenie komunitného plánu i komunitné plánovanie ako také úzko súvisí a nadväzuje na jeden zo základných strategických dokumentov – program rozvoja obce.

Cieľom komunitného plánu nie je vymenovať rad opatrení, ktoré by samospráva chcela, avšak nemôže uskutočniť, ale stanoviť reálne zámery, ktoré má obec možnosť zrealizovať počas aktuálneho plánovacieho obdobia. Komunitný plán je zostavovaný ako otvorený dokument, ktorý je možné a aj potrebné priebežne aktualizovať, vďaka čomu operatívne reaguje na nové výzvy a poskytuje k nim hneď aj odpovede, riešenia. Vzhľadom na uvedené je potrebné komunitné plánovanie nielen realizovať, ale jeho plnenie aj monitorovať, priebežne vyhodnocovať a korigovať.

Obec Trenčianske Bohuslavice si v nadväznosti na zistené potreby verejnosti a pri rešpektovaní platných strategických a koncepcných dokumentov, ako aj vzhľadom na svoje rozpočtové možnosti vytýčila na obdobie rokov 2019 – 2023 jeden strategický zámer. Jeho zrealizovaním bude naplnená vízia obce na roky 2019 – 2023, čím sa kvalita, adresnosť a dostupnosť sociálnych služieb poskytovaných v obci výrazne zlepší.

Na zostavení Komunitného plánu sociálnych služieb obce Trenčianske Bohuslavice na roky 2019 – 2023 sa podieľali zástupcovia obecného úradu, široká verejnosť ako aj na tento účel zriadená pracovná skupina. Dokument bol spracovaný v súlade so zákonom č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov ako aj v súlade s inými legislatívnymi normami a strategickými dokumentmi. Vzhľadom na uvedené predstavuje Komunitný plán sociálnych služieb obce Trenčianske Bohuslavice na roky 2019 – 2023 cenný nástroj na riadenie lokálnych procesov a dosahovanie pokroku v sociálnej oblasti.

ZDROJE

- Internetová stránka obce www.trencianskebohuslavice.sk.
- Národná stratégia regionálneho rozvoja Slovenskej republiky.
- Národná stratégia na ochranu detí pred násilím.
- Národná stratégia zamestnanosti do roku 2020.
- Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 – 2020.
- Národný akčný plán prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť v systéme sociálnych služieb na roky 2016 – 2020.
- Národný akčný plán pre elimináciu a prevenciu násillia na ženách na roky 2014 – 2019.
- Národný program aktívneho starnutia 2014 – 2020.
- Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2014 – 2020.
- Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2014 – 2020.
- Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trenčianskeho samosprávneho kraja na roky 2013 – 2023
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Trenčianske Bohuslavice na roky 2016 – 2022.
- Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011.
- Stratégia Európa 2020.
- Stratégia deinštitucionalizácie sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti v SR.
- Štatistický úrad Slovenskej republiky.
- Štatút obce Trenčianske Bohuslavice.
- Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky.
- Všeobecne záväzné nariadenie obce č. 1/2011 o poskytovaní sociálnych služieb a o spôsobe určenia a výške úhrady za sociálne služby na území obce v znení dodatku č. 1.
- Zákon č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
- Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov.
- Zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov.
- Zákon č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
- Zákon č. 601/2003 o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

- Zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
- Zákon č. 305/2005 Zb. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
- Zákon č. 600/2003 o prídavku na dieťa a o zmene a doplnení zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov.
- Woleková, H. – Mezianová M.: Mini príručka pre komunitné plánovanie sociálnych služieb, 2004.
- Filipová, M. – Woleková, H. – Petijová, M.: Komunitný plán sociálnych služieb, Metodická príručka, 2018.